

Eindrapport

**QUICK SCAN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN
WILSKOP 92 TE MONTFOORT**

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN WILSKOP 92 TE MONTFOORT

rapportnr. 2017.2698

augustus 2017

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2017.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED.....	2
1.3 DE PLANNEN	5
1.4 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.....	7
1.5 OPBOUW RAPPORT.....	7
 2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN	8
2.1 WET NATUURBESCHERMING	8
2.2 RODE LIJST	8
 3. METHODE	9
 4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING	10
4.1 FLORA	10
4.2 VLEERMUIZEN	10
4.3 OVERIGE ZOOGDIEREN	10
4.4 BROEDVOGELS.....	11
4.5 AMFIBIEËN	12
4.6 VISSEN	12
4.7 REPTIELEN.....	12
4.8 OVERIGE.....	12
 5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE.....	13
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	14
 BIJLAGEN	15
1. PLANGEBIED	16
2. BEGRIPPEN.....	17

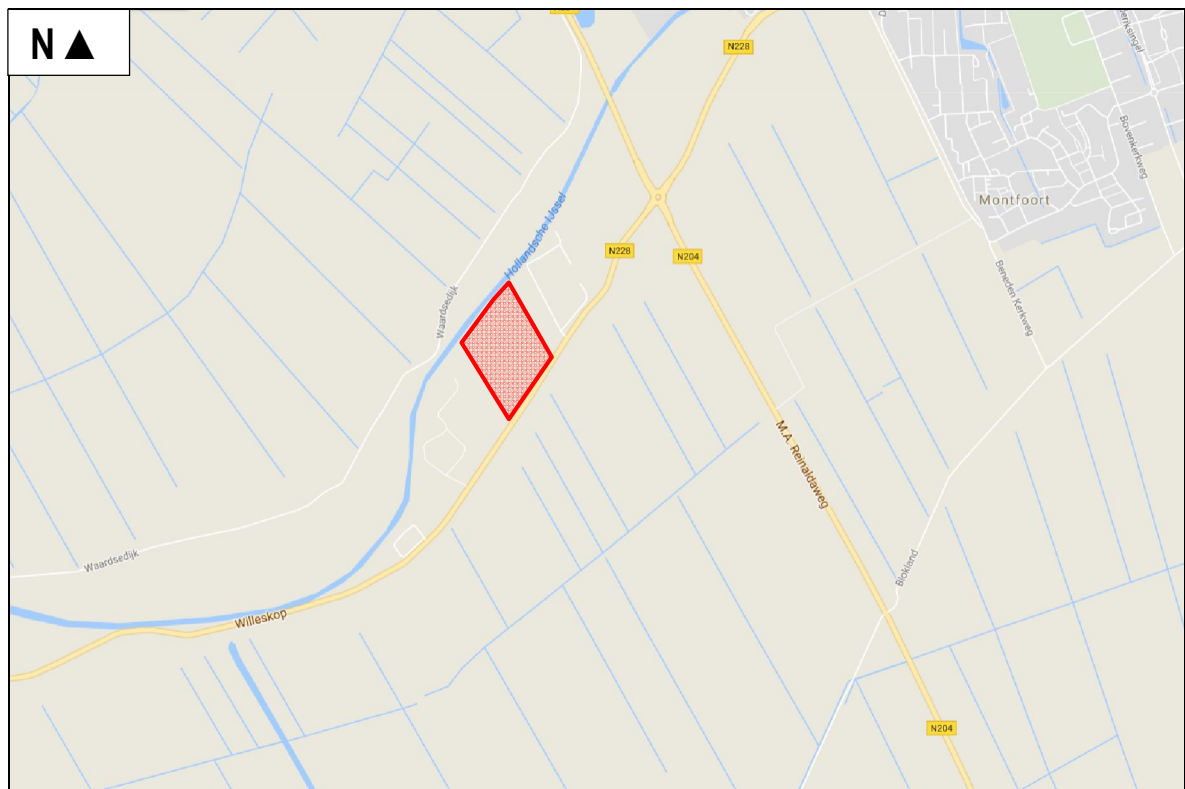
1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de ruimtelijke ontwikkeling aan de Wilskop 92 te Montfoort. De aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen gaan ontstaan op soorten die beschermd zijn. Op grond hiervan is in het verleden onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van en effecten op beschermde soorten (Adviesbureau Mertens, 2014a,b, 2016). Deze onderzoeken zijn (enigszins) gedateerd en per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Dit vormt de aanleiding om het onderzoek te actualiseren. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

1.2 Het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Wilskop 92 te Montfoort (zie figuur 1 voor de globale ligging en bijlage 1 voor de exacte ligging en begrenzing). Dit gebied bestaat uit een weiland met pad met aan de noordzijde een schuur met te restaureren woning. In de schuur worden paarden gehouden en naast de schuur is een paardenbak. Er is verder een boomgroep gelegen. In figuur 2 wordt een beeld gegeven van het plangebied op donderdag 22 juni 2017.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied aan de Wilskop 92 te Montfoort.

Figuur 2. Foto-impressie van het plangebied aan de Wilskop 92 te Montfoort.

Vervolg figuur 2. Foto-impressie van het plangebied aan de Wilskop 92 te Montfoort.

Binnenzijde schuur**Buitenbak****Vervolg figuur 2. Foto-impressie van het plangebied aan de Wilskop 92 te Montfoort.**

1.3 De plannen

Het bedrijf Jan Snel B.V. wil zijn bedrijfslocatie aan de oostzijde uitbreiden met een vrachtwagenparkeerterrein. Het gaat hierbij om een terrein van ongeveer 40 transportwagens. Deze transportwagens zullen hier met name in de avonden en in het weekend geparkeerd staan. De schuur wordt gerestaureerd. Na renovatie biedt het gebouw ruimte aan een steenmuseum, bed & breakfast, en ondergeschikte ateliers, kantoren, horeca en detailhandel. In het museum wordt de oude stijl van stenen en/of dakpannen maken getoond. Deze materialen zullen ook in het gebouw zelf verwerkt worden.

De woning zal worden her- / verbouwd. Na herbouw wordt dit pand weer als woning in gebruik genomen. Ten noorden van vrachtwagenparkeerterrein komt een hobbymatige paardenhouderij. In de vorm van een oude droogschuur worden hier vijf á zes paardenstallen gerealiseerd. Rond de stallen is ruimte voor een tredmolen, mestplaat en paddocks. Aan de zuidkant van de droogschuur komt een buitenbak met de afmeting van circa 30 bij 60 meter. De buitenbak wordt afgeschermd met een lage haag.

De oostkant van het plangebied wordt ingericht als natuurgebied met paardenweiden. De weidegronden, gecreëerd van een kruiden- en bloemrijk hooiland, zorgen ervoor dat de biodiversiteit wordt vergroot. Door de komst van rijen knotbomen, elzensingels, bosjes, een kleine hoogstamboomgaard en een lindelaan als oprit naar de steenoven, krijgt het gebied een landschappelijke invulling die past bij een rivieroever in het Groene Hart. Het terrein is te betreden vanaf de oprit aan de Willeskop.

In figuur 3 wordt een impressie gegeven van de plannen.

Figuur 2. Impressie van de plannen aan de Wilskop 92 te Montfoort.

1.4 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de soortbescherming van planten- en diersoorten te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven.

Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van het plangebied?
2. Welke verwachte wettelijk beschermde planten- en diersoorten ondervinden nadelen van de plansituatie?
3. Hoe dient te worden omgegaan met eventuele negatieve effecten van de plansituatie op wettelijk beschermde planten- en diersoorten?

1.5 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 4).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 5).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet integreert de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 tot één wet. Deze wet implementeert tevens de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. De nieuwe Wet natuurbescherming sluit aan bij de internationale kaders zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.3) beschermd via de Nieuwe Wet natuurbescherming. Tevens geldt voor alle soorten de algemene zorgplicht, zoals deze ook al gold onder de Flora- en faunawet.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die van de Flora- en faunawet omdat de ontheffingsgronden van de Vogel- en Habitatrichtlijn gelijk zijn gebleven. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken.

Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de provincie Utrecht wordt voor een aantal soorten vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Wet Natuurbescherming.

Tussen de Wet natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

3. METHODE

Op donderdag 22 juni 2017 is een bezoek gebracht aan het plangebied aan de Wilskop 92 te Montfoort en de directe omgeving. Gedurende dit bezoek is dit gebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden tevens bewaard voor een groot gebied, namelijk op kilometerniveau zoals weergegeven op www.telmee.nl. en op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen. Wel is gebruik gemaakt van de onderzoeken die in het verleden zijn uitgevoerd in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling van Wilskop 92 (Adviesbureau Mertens, 2014a,b, 2016).

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING

4.1 Flora

Het plangebied is voor een deel verhard (bestrating en bebouwing) en bestaat verder uit een weiland en boomgroep zonder noemenswaardige ondergroei. Natuurlijke ecotopen komen niet voor. Planten die beschermd worden door de Wet natuurbescherming komen alleen voor in specifieke natuurlijke ecotopen. De aanwezigheid van beschermde planten wordt derhalve uitgesloten. Gedurende het verkennend veldonderzoek op donderdag 22 juni 2017 zijn geen beschermde plantensoorten of resten van beschermde plantensoorten vastgesteld. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van beschermde plantensoorten uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Getoetst is op de verschillende functies die het plangebied kan hebben voor vleermuizen. Dit betreft plaatsen waar vleermuizen kunnen verblijven (verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en winterverblijfplaatsen), vaste routen tussen verblijfplaatsen in de zomer en winter; respectievelijk vlieg- en migratierouten en plaatsen en gebieden waar vleermuizen foerageren.

Het voorkomen van verblijfplaatsen zoals kolonie- en paarplaatsen van vleermuizen kan niet worden uitgesloten. In de bebouwing (muren) zijn geschikte openingen vastgesteld waarin gewone dwergvleermuizen kunnen verblijven. In het verleden is dit reeds ook vastgesteld (Adviesbureau Mertens, 2014a) en op grond hiervan is gericht veldonderzoek uitgevoerd (Adviesbureau Mertens, 2014). Gelet op het feit dat het onderzoek minder oud dan drie jaar is en sinds het laatste onderzoek geen relevante wijzigingen van de omstandigheden hebben voorgedaan, zijn de onderzoeksresultaten uit 2014 nog representatief. De woning is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

De bebouwing is een lijnvormig landschapselement waarop vleermuizen zich kunnen oriënteren. De bebouwing kunnen vleermuizen gebruiken als begeleidend element in een eventuele vliegroute. De bebouwing wordt behouden en de woning wordt verder uitgebouwd waardoor vleermuizen zich kunnen blijven oriënteren. Negatieve effecten op vliegroutes worden derhalve uitgesloten.

De aanwezigheid van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet aanwezig zijn in het plangebied of aansluiten op het plangebied. De Hollandsche IJssel zal niet direct of indirect worden beïnvloed door de plannen.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied niet van vorm veranderen, gelet op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Mogelijk foerageert er gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis als gevolg van de aanwezige ecotopen. In het verleden (Adviesbureau Mertens, 2014b) zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis foeragerend aangetroffen. Het plangebied is nu niet van waarde als essentieel foerageergebied en in de toekomst zal deze functie niet verminderen. In de omgeving zijn daarnaast voldoende alternatieve foerageermogelijkheden. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

4.3 Overige zoogdieren

Gelet op de aanwezige ecotopen van het plangebied en de geografische ligging (zie Broekhuizen e.a., 2016) wordt de aanwezigheid van internationaal beschermde overige zoogdieren uitgesloten. Vermoedelijk komen aan de randen van het plangebied bosmuis en huisspitsmuis voor. Op het weiland kan haas leven. Voor deze soorten bestaat een algemene provinciale vrijstelling in de provincie Utrecht.

4.4 Broedvogels

Gedurende het verkennend veldonderzoek op donderdag 22 juni 2017 is een bosuil aangetroffen in de schuur van Wilskop 92 te Montfoort. Deze bosuil is in ieder geval sinds 2016 aanwezig (Adviesbureau Mertens, 2016). De locatie van het verblijf is exact gelijk aan die uit 2016. In de omgeving van de schuur zijn inmiddels bosuilenkasten opgehangen.

Er zijn geen geschikte (potentiële) nestlocaties aangetroffen die eventueel van waarde zouden kunnen zijn voor andere vogels (met vaste rust- en verblijfplaatsen) zoals huismus en gierzwaluw. Voor huismus ontbreken potentiële nestplaatsen zoals een dak met dakpannen. Voor gierzwaluw zijn de openingen in de bebouwing te klein of ongeschikt.

Figuur 4. Bosuil en sporen bosuil in de schuur van Wilskop 92 te Montfoort.

Op het weilanden in opgaand groen kunnen algemene broedvogels broeden zoals Kievit, scholekster, roodborst, merel en winterkoning. Gedurende het veldonderzoek op donderdag 22 juni 2017 zijn fazant, houtduif, gaai en merel vastgesteld. In verband met de aanwezigheid van algemene broedvogels is het noodzakelijk om groen te rooien buiten het broedseizoen of op een manier te werken dat de vogels niet tot

broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken). Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden.

4.5 Amfibieën

Gelet op de aanwezige ecotopen van het plangebied en de geografische ligging (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009) wordt de aanwezigheid van internationaal beschermde amfibieën uitgesloten. Mogelijk komen in het plangebied wel gewone pad en bruine kikker voor. Voor deze algemeen voorkomende soorten is het plangebied geen essentieel leefgebied omdat in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is. Voor de algemene soorten amfibieën bestaat een algemene provinciale vrijstelling.

4.6 Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, wordt de aanwezigheid van vissen uitgesloten. De Hollandsche IJssel wordt niet direct of indirect beïnvloedt.

4.7 Reptielen

Gezien de huidige aanwezige ecotopen van het plangebied ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009), kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

4.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden (o.a. diverse soorten dagvlinders en libellen) worden uitgesloten. Nationaal beschermde dagvlinders en libellen komen alleen voor in specifieke ecotopen.

5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er is sinds langere tijd het voornemen voor de ruimtelijke ontwikkeling aan de Wilskop 92 te Montfoort. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op beschermde planten- en diersoorten. De plannen (restauratie schuur, uitbreiden vrachtwagenparkeerterrein, her- / verbouwd woning, herinrichting gebied) zijn momenteel actueel. Op grond hiervan is een verkennend actualiserend veldonderzoek uitgevoerd naar het de aanwezigheid van beschermde soorten.

Uit dit verkennend actualiserend veldonderzoek blijkt dat de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te restaureren schuur niet kunnen worden uitgesloten. In 2014 is hiernaar gericht veldonderzoek uitgevoerd en zijn vleermuizen in de bebouwing niet vastgesteld. Gelet op het feit dat het onderzoek minder dan drie jaar oud is en sinds het laatste onderzoek geen relevante wijzigingen van de omstandigheden hebben voorgedaan, zijn de onderzoeksresultaten uit 2014 nog representatief.

In verband met het de aanwezigheid van algemene broedvogels is het van belang om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of te werken op een manier dat vogels niet tot broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken). De aanwezigheid van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen kan worden uitgesloten. In het gebied foerageren en vliegen vleermuizen. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven foerageren en vliegen. Effecten op foeragerende en vliegende vleermuizen worden derhalve uitgesloten. Er zijn daarnaast algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën aanwezig. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling in provincie Utrecht. Voor overige soort(groep)en is het gebied volledig ongeschikt.

Op grond van bovenstaande analyse worden effecten op beschermde planten- en diersoorten uitgesloten; de plannen aan de Wilskop 92 te Montfoort zijn niet in strijd met het gestelde binnen de Wet natuurbescherming.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Adviesbureau Mertens, 2014. Quick scan Flora- en faunawet oude steenfabriek te Montfoort. Wageningen, 1-14
- Adviesbureau Mertens, 2014. Beschermde soorten ter plaatste van en direct rond de oude steenfabriek te Montfoort. Wageningen, 1-12.
- Adviesbureau Mertens, 2016. Resultaten veldinventarisatie te reconstrueren oude steenfabriek te Montfoort. Wageningen, 1-3
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, VZZ, Nijmegen, 1-348.
- Creemers, R., Delft, J., 1999. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV-Uitgeverij.
- Creemers, C.M., Delft, J., 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nijmegen, 1-476.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 34 (2016), 1-84.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F., Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroege voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601